

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-137>

УДК 339.96:338.245

ДИНАМІКА ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ІНСТИТУЦІЯМИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

DYNAMICS OF FINANCIAL AND CREDIT RELATIONS OF UKRAINE WITH INTERNATIONAL INSTITUTIONS UNDER MARTIAL LAW

Нямецук Ганна Валеріївна

доктор економічних наук, професор кафедри,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3199-8988>

Стасюк Юлія Михайлівна

старший викладач кафедри,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6644-8658>

Niameshchuk Hanna, Stasiuk Yuliia
Oles Honchar Dnipro National University

У статті проведено аналіз динаміки фінансово-кредитних відносин України з міжнародними інституціями у період військового конфлікту. Основний фокус статті спрямовано на дослідження економічних зв'язків України з міжнародними фінансовими установами, включаючи Міжнародний валютний фонд, Групу Світового банку та інші. Авторами було вивчено заходи, спрямовані на забезпечення фінансової стабільності та залучення міжнародної фінансової підтримки в умовах військового конфлікту. В статті сконцентровано увагу на визначенні ролі та внеску основних донорів, таких як Група Світового банку, Міжнародний валютний фонд та Європейський Союз у наданні міжнародної фінансової допомоги Україні. Детально розглядаються ініціативи та стратегії, запроваджені міжнародними фінансовими інституціями для підтримки фінансової системи України в умовах військового стану, визначаючи їх вплив на стабілізацію економічного положення країни.

Ключові слова: фінансово-кредитні відносини, міжнародні фінансові установи, військовий конфлікт, фінансова підтримка, економічна стабільність.

This article provides an in-depth analysis of the evolution of financial and credit relations between Ukraine and international financial organizations. Ukraine's cooperation with international financial institutions began in the early 1990s, and took on a different dimension and focus in the context of martial law due to Russia's armed aggression. Ukraine is a member of all components of the World Bank Group and actively cooperates with the International Bank for Reconstruction and Development, focusing in particular on energy and infrastructure projects. Since the country experienced a crisis during the invasion and has problems with the competitiveness of the intellectual ecosystem, an analysis of the dynamics of financial and credit relations with international institutions becomes extremely important. The main objective of the study is to thoroughly analyze Ukraine's multifaceted economic cooperation with leading international financial institutions, including the International Monetary Fund, the World Bank Group and other key organizations. The World Bank Group, the International Monetary Fund and the European Union are the main donors of financial assistance to Ukraine during the military conflict. This support is provided to the country both through pre-agreed programmes in 2022 and through urgent emergency projects. The article critically analyses and evaluates a wide range of measures taken to maintain financial stability and ensure the flow of international financial support, especially in times of conflict. The study provides an in-depth analysis of the historical context, highlighting Ukraine's long, three-decade history of cooperation and engagement with international financial institutions. It also highlights the profound importance of financial assistance in times of hostility, especially during the conflict with Russia. The article highlights how this financial assistance has been a key factor in supporting Ukraine's economy, playing a fundamental role in strengthening the country's financial stability and mitigating the negative economic impacts caused by the ongoing conflict.

Keywords: Financial and Credit Relations, International Financial Institutions, Armed Conflict, Financial Support, Economic Stability.

Постановка проблеми. Україна, з часів набуття статусу незалежної держави, активно почала позиціонувати себе як повноцінний учасник міжнародних економічних відносин. В тому числі, і шляхом набуття членства у складі міжнародних фінансово-кредитних інституцій. Зокрема, у 2022 р. Україна відзначала 30-ту річницю свого членства та співпраці із такими інституціями як Міжнародний валютний фонд (МВФ) та Світовий банк (СБ). Протягом цього періоду МВФ систематично підтримував реформування та прагнення України до стійкого розвитку. Загалом, станом на вересень 2022 р., в рамках 13 програм співробітництва МВФ виділив для України близько 37 млрд. дол. для впровадження низки структурних реформ у сферах монетарної та фіскальної політики, банківської, судової і податкової системи, митниці, державного управління, боротьби з корупцією, ринку землі та медицини [1; 2]. Насьогодні, Україна входить до складу усіх структур Групи Світового банку: Міжнародного банку реконструкції та розвитку (МБРР), Міжнародної фінансової корпорації (IFC), Міжнародної асоціації розвитку (IDA), Багатосторонньої агенції з гарантування інвестицій (MIGA), Міжнародного центру з врегулювання інвестиційних спорів (ICSID) [3; 4]. Найбільш активно відбувається співробітництво України з МБРР, особливо у сфері енергетики та інфраструктурних проєктів. Зважаючи на наявну історію відносин, систематично низьку конкурентоспроможність інтелектуальної екосистеми України [5] та кризовий стан національної економіки під час повномасштабного вторгнення, вивчення динаміки фінансово-кредитних відносин України з міжнародними інституціями набуває неабиякого значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питанням формування фінансово-кредитних відносин України з міжнародними фінансовими інституціями приділялась увага вітчизняних науковців ще з часів отримання незалежності. На різних етапах становлення України відчувалась фінансова підтримка з боку міжнародної спільноти. З початком повномасштабної війни Україна потребує значної фінансової допомоги, що дозволить стабілізувати та підтримувати економіку країни. Пшенична М. В. провела дослідження фінансової включеності України на етапі початку повномасштабної війни та зміну показників у період активної фази конфлікту [6]. Стрілець В. презентувала аналітичне дослідження, метою якого було вивчення умов, за яких

надаються кредити Україні міжнародними фінансовими організаціями та їх порівняння за ступенем привабливості відповідно до економічних та правових умов в країні [7]. Манцуров І. з колегами оцінювали стану та перспективи співробітництва України з МВФ [8]; Савастєєва О.М. вивчала розвиток фінансових відносин України з МВФ в період війни [9]. Проте багато питань в цій сфері залишаються неохопленими, тож в даній роботі автори спробують дослідити динаміку розвитку фінансово-кредитних відносин з міжнародними фінансовими установами в період війни.

Метою статті є вивчення динаміки фінансово-кредитних відносин України з міжнародними інституціями в умовах військового стану.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зважаючи на наявну історію відносин, не випадково, що саме Міжнародний валютний фонд та Група Світового банку першими розпочали надання фінансової підтримки Україні у зв'язку із повномасштабним вторгненням росії (табл. 1).

Аналіз табл. 1 дозволяє стверджувати, що Група Світового банку, Міжнародний валютний фонд та Європейський Союз є основними донорами міжнародної фінансової допомоги Україні в умовах військового стану. Ця допомога надходить до України як за попередньо погодженими у 2022 р. програмами, так і за екстреними проєктами. Останньою, що триває й насьогодні, ініціативою від МВФ є програма в рамках механізму розширеного кредитування на чотирирічну перспективу (2023–2027 рр.) як частина міжнародного пакету фінансової допомоги у розмірі 115 млрд. дол. Мета цієї програми – підтримка політики офіційних органів України у напрямку стабілізації економіки на фоні продовження війни та для забезпечення більш масштабних реформ, покликаних прискорити відновлення по завершенні війни [22, с. 10]. Також, у 2024 р. почне реалізовуватися «Екстрений проєкт надання інклюзивної підтримки для відновлення сільського господарства України (ARISE)», фінансований МБРР. У 2023–2024 рр. реалізуються 11 проєктів у державному секторі України за фінансової допомоги ЄБРР. ЄС та Уряд Німеччини розпочали програму «EU4Business: відновлення, конкурентоспроможність та інтернаціоналізація МСП». Варта уваги спільна ініціатива Міжнародної фінансової корпорації (IFC) та Американського корпорації з фінансування міжнародного розвитку (DFC), що передбачає підтримку українських птахівників і виробників

Таблиця 1

**Програми міжнародної підтримки України
від початку повномасштабного вторгнення росії у лютому 2022 р.**

Програма / проєкт	Донор	Сума та умови
Макрофінансова допомога	ЄС	18 млрд євро. Термін погашення кредиту 35 років, відсотки та інші платежі за обслуговування боргу компенсуватимуть країни ЄС
Extended Fund Facility	МВФ	15,6 млрд дол. Н/д
PEACE in Ukraine	Світовий банк, США	10,9 млрд дол. Грант
	Великобританія	1 млрд дол. Строк погашення гарантії 19 років із 5-річним пільговим періодом
HEAL Ukraine	СБ, МБРР	500 млн дол. Н/д
5 проєктів в різних сферах	DFC, IFC	385 млн дол.
ARISE	МБРР	700 млн дол. Гранти + «Доступні кредити 5 – 7 – 9»
11 проєктів у державному секторі	ЄБРР	2,364 млрд євро. Кредити під державну гарантію
Ukraine Facility	ЄС	50 млрд євро. Н/д
«EU for Ukraine Initiative»	ЄІБ	1,05 млрд євро
EU4Business	ЄС та Уряд Німеччини	3 млрд євро. Мікро-гранти для підприємців
Фінансовий діалог	Японія	7,6 млрд дол. Пільгове кредитування
Програма співробітництва	Канада	3,5 млрд дол. Адміністративний рахунок МВФ, «Облігації суверенітету України», пільгове кредитування
Ukraine Relief, Recovery, Reconstruction and Reform Trust Fund	СВ	34 млрд дол. Пільгові кредити
Компенсаційна комісія	G7, СБ, ЄК, МВФ	Репарація заморожених російських активів
«Підтримка державних видатків для забезпечення стійкого державного управління в Україні»	МБРР, МАР	16,5 млрд доларів США та 1,4 млрд євро. Позики МБРР, кредити МАР, гранти Цільового фонду багатьох донорів
«Конкурентоспроможна економіка України»	USAID	13 млрд дол. Пряма бюджетна підтримка 1,4 млрд дол. Гуманітарна допомога 800 млн. Ініціативи розвитку

Джерело: загальноно авторами з [10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 21]

зерна, малого та середнього бізнесу; гарантії програми Міжнародної фінансової корпорації; страхування від політичних ризиків.

Починаючи з лютого 2022 р., загальна сума фінансової підтримки Групи Світового банку для України становить понад 38 млрд дол. США. Станом на 22.11.2023 р., понад 29 млрд дол. (або 76% загального обсягу фінансування) вже надійшли до України. Понад 90% цього фінансування було надано донорами з розвитку (рис. 1) [23].

Аналіз рис. 1 демонструє, що найбільшими за обсягами є програми «Підтримка державних видатків для забезпечення стійкого

державного управління (PEACE)» (передбачено 23,426 млрд дол. фінансування), програма у рамках підготовки до мобілізації коштів (6,44 млрд дол.), «Фінансування на відновлення в умовах надзвичайної економічної ситуації в Україні (ВІЛЬНА Україна)» (2,25 млрд дол.). Склад програми «Підтримка державних видатків для забезпечення стійкого державного управління (PEACE)» наведено у табл. 2.

Аналіз табл. 2 демонструє, що переважну більшість програми «Підтримка державних видатків для забезпечення стійкого державного управління (PEACE)» становить підпро-

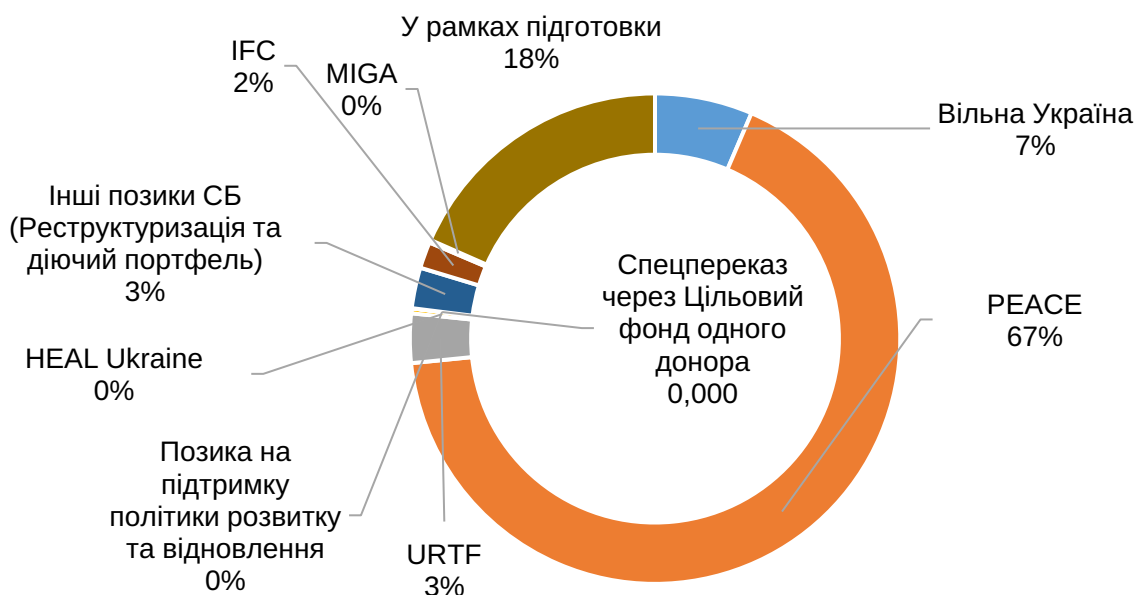

Рис. 1. Структура фінансової підтримки України Світовим банком за основними програмами підтримки з лютого 2022 р., %

Джерело: побудовано авторами на основі [23]

Таблиця 2

Структура програми PEACE від Групи Світового банку

Підпрограма	Фінансування	
	млрд дол. США	% загальної суми програми
Екстрена підтримка державних послуг завдяки проекту	1,008	4,303
Двосторонні гарантії:		
Велика Британія	2,021	8,627
Данія	1,950	8,324
Нідерланди	0,030	0,128
Латвія	0,021	0,090
Литва	0,010	0,043
Грантове фінансування у фонд проекту:		
США	20,397	87,070
Німеччина	20,200	86,229
Іспанія	0,052	0,222
Фінляндія	0,050	0,213
Швейцарія	0,037	0,158
Ірландія	0,032	0,137
Бельгія	0,021	0,090
Ісландія	0,003	0,013
ВСЬОГО	0,002	0,009
	23,426	100,000

Джерело: складено авторами за [23]

грама «Грантове фінансування у фонд проекту PEACE (MDTF)» (87,07% від загального обсягу програми), при цьому, 99,03% від цієї суми забезпечується США.

Варто відмітити високу активність ЄС та його інституцій у наданні міжнародної допомоги Україні. Як зазначила президент Європейського банку реконструкції та розвитку Оділь Рено-Бассо, Банк має наміри зосередитись на енергетичному секторі України для посилення енергетичної безпеки країни та стабілізації ринку електроенергії в Україні, інших секторах критичної інфраструктури, а також інвестиції в приватний сектор (рис. 2) [14].

Як можна бачити з аналізу рис. 2, підтримка ЄБРР планується бути спрямована в

усі сегменти енергетичного сектору України. Зокрема, передбачається покриття критичних операційних витрат НЕК «Укренерго»; фінансування стратегічних резервів газу НАК «Нафтогаз України»; аварійне відновлення ПрАТ «Укргідроенерго». Зазначена підтримка планується бути наданою у формі кредитів сумою від 150 до 200 млн. євро під державні гарантії [14].

Цікаво відстежити динаміку надходження міжнародної фінансової допомоги Україні за квітень – листопад 2023 р. (табл. 3).

Як демонструє аналіз табл. 3, в останнє півріччя Україна систематично отримує транши міжнародної фінансової допомоги. Проте, як зазначає міністр Міністерства фінансів України Марченко С., «із усіх фінан-

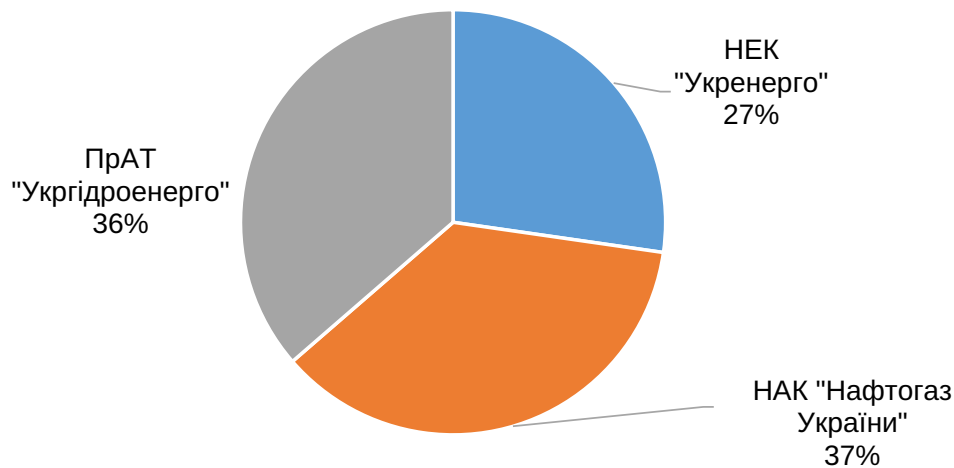

Рис. 2. Структура підтримки ЄБРР енергетичного сектору України на 2023–2025 рр., %

Джерело: побудовано авторами на основі [14]

Таблиця 3

Динаміка надходження міжнародної фінансової допомоги в Україну за квітень – листопад 2023 р.

Місяць	Всього, млрд дол.	За партнерами
Листопад	2,005	ЄС – 1,6 (пільгове фінансування), гарантія Великобританії через механізм СБ – 0,4, СБ – 5 млн
Жовтень	2,800	ЄС – 1,6 (пільгове фінансування), США – 1,15 (грант)
Вересень	2,950	ЄС – 1,6 (пільгове фінансування); США – 1,25 (грант); Великобританія – 100 млн (гарантія)
Липень	5,300	ЄС – 1,67 (пільгове фінансування); Японія – 1,5 (пільгове фінансування); США – 1,25 (грант); МВФ – 0,89 (пільгове фінансування)
Червень	1,215	Цільовий фонд багатьох донорів СБ (1,2 – США, 0,015 – Фінляндська Республіка)
Квітень	3,950	США – 1,25 грант; МВФ – 2,7

Джерело: узагальнено і складено авторами з [11; 12; 20; 24; 25; 26; 27]

сових зобов'язань партнерів на відновлення України лише 3,87 млрд дол. США відповідають потребам швидкого відновлення, яке оцінюється у 14,1 млрд дол. США. [28]. Розподіл фактично залученого фінансування за пріоритетними галузями наведено на рис. 3.

Аналіз рис. 3 дозволяє стверджувати, що найбільші обсяги міжнародного фінансування наразі спрямовуються на задоволення потреб енергетичної підтримки (837 млн дол. США), гуманітарне розмінування (169 млн дол. США), відновлення пошкодженого житла (25 млн дол. США), допомогу приватному сектору (206 млн дол. США) та відновлення критичної інфраструктури (2,6 млрд дол. США).

Для розробки дієвого та ефективного механізму перерозподілу коштів залученої міжнародної фінансової допомоги, за підтримки Міністерства економіки України, створено інвестиційну платформу Advantage Ukraine. На сьогодні платформа підготувала та скерувала перші інвестиційні проекти на розгляд Американської корпорації з фінансування міжнародного розвитку (DFC) щодо фінансування та страхування воєнних ризиків [21]. Інвестиційна платформа запрошує до співробітництва, пропонуючи спеціальне інвестиційне меню, що відповідає поточним інтересам України (табл. 4).

Платформа Advantage Ukraine працює з понад 130 проектами вартістю 67 млрд дол., загалом же до неї звернулися майже 1500 компаній, які шукають інвестиції та можливості торговельної співпраці. Це і ресурс ЄБРР, і гроші IFC. Європейський інвестиційний банк отримав гарантії від Європейської

комісії, готується великий пакет допомоги Єврокомісії Ukraine Facility, в межах якого буде акумульовано велику суму. Це поточні стратегічні інвестпроекти та можливості із залучення боргового і акціонерного капіталу в шести ключових секторах: в будівництві та інжинірингу, зокрема виробництві будівельних матеріалів, обладнання, конструкторських робіт; в енергетиці, у тому числі виробництві «зеленої» енергії, водню та біометану; в логістиці та модернізації транспортної інфраструктури; в аграрному секторі, проектах глибокої переробки та повного використання відходів; у видобуванні корисних копалин, критичних мінералів та виробництві продуктів із них, зокрема в налагодженні повного циклу виробництва літій-іонних акумуляторів та електромобілів; в охороні здоров'я та фармацевтичному секторі [30].

Керівництво Світового Банку та співробітники Бюро економічної безпеки (БЕБ) України у березні 2023 р. започаткували постійну робочу комунікацію з розслідування справ, пов'язаних із фактами шахрайства та зловживань у використанні міжнародної технічної допомоги (МТД), що надається в рамках проектів за фінансування Світового Банку. Також БЕБ обмінюватиметься та щоденно взаємодітиме з USAID [31]. З жовтня 2023 р., спільно з компанією Делойт Консалтинг, яка реалізує проект USAID SOERA, Мінфін здійснює моніторинг використання прямої бюджетної підтримки Уряду США, а з аудиторською компанією PriceWaterhouseCoopers Ukraine – перевірку за узгодженими процедурами з метою визначення допустимих дер-

Рис. 3. Структура розподілу міжнародного фінансування, залученого на потреби швидкого відновлення України (станом на 13.07.2023 р.), %

Джерело: побудовано авторами за [28]

Таблиця 4

Інвестиційне меню платформи Advantage Ukraine

Сектор	Потреби
Оборонно-промисловий комплекс	Оборонна промисловість України є стратегічно важливою галуззю та великим роботодавцем в Україні. Після кількох десятиліть роботи здебільшого на ринки експорту зброї в 2014 р. стало значно більше українських військових закупівель
Металургія та металообробка	Україна входить до числа країн, що мають досвід високотехнологічних металургійних процесів і повного циклу виробництва титану та титановмісної продукції. Запаси сирової залізної руди в Україні становлять близько 6,5 мільярдів тонн. Існує величезний потенціал для ринку заліза прямого відновлення та зеленої металургії
Агропромисловий комплекс	Історично відома як «житниця Європи», Україна має стати «житницею світу». 33% світових чорноземів, сприятливий клімат і близькість до ключових ринків зробили Україну центром експорту сільськогосподарської продукції з величезними можливостями обробки
Енергетика	Традиційно Україна має потужну енергетику, зокрема газову, електроенергетику, гідро-, вугільну та атомну. Український сектор відновлюваної енергетики готовий до швидкого зростання. Перспективним напрямком інвестування є створення балансувальників великої ємності та розвиток системи зберігання енергії
Фармацевтика	Фармацевтика в Україні – промисловість, яка об'єднує довгу історію розвитку з інноваціями. Ця галузь є одним із лідерів інвестицій. Українські фармацевтичні компанії відповідають міжнародним стандартам, більшість виробничих потужностей частково відновлено відповідно до GMP
Природні ресурси	Україна має надзвичайно багаті мінеральні ресурси у високій концентрації та в безпосередній близькості один від одного. Країна має значні запаси вугілля, залізної руди, природного газу, марганцю, солі, нафти, графіту, сірки, каоліну, титану, нікелю, магнію, деревини та ртуті
Логістика та інфраструктура	Географічне розташування України робить її важливим транзитним коридором для торгівлі. Логістика є одним із найважливіших секторів економіки з розгалуженою мережею залізниць і автомобільних доріг, морськими і річковими портами, аеропортами
Меблева та деревообробна промисловість	Україна, будучи географічним центром Європи та маючи велику ресурсну базу разом із угодою про вільну торгівлю з ЄС, має всі передумови стати європейським центром меблевого бізнесу та обробки деревини
Інноваційні технології	Україна стала першою країною, яка перетворила більшість особистих офіційних та державних діджитал-пропозицій на діджитал-рішення. Україна посідає 4 місце у світі за обсягом фінансових операцій за допомогою мобільних пристроїв. За кількістю користувачів криптовалют України посідає 4 місце в світі з легалізованим майнінгом та екосистемою криптовалют
Промислове виробництво	Промислове виробництво є важливою галуззю української економіки. Велика мережа машинобудівних підприємств України виробляє турбіни та електрогенератори, залізничні вагони, гірничі та сільськогосподарське обладнання, верстати, авіаційні двигуни, виробничі обладнання для легкої та харчової промисловості

Джерело: складено авторами за [29]

жавних витрат, проведених Україною у рамках Проекту PEACE in Ukraine [11; 24].

Висновки. Таким чином, проведений аналіз фінансово-кредитних відносин України з міжнародними інституціями в умовах військового стану дозволив автору сформулювати наступні висновки.

1. Діяльність МВФ на поточному етапі розвитку глобальної економіки спрямована на подолання умов невизначеності і гібридних загроз з боку окремих учасників світової спільноти. Історично, МВФ демонструє значну консолідацію зусиль саме в періоди потрясінь (Світової фінансової кризи, пандемії

мії лихоманки Ебола та COVID-19). Зокрема, вторгнення Росії обумовило запровадження Інструменту фінансування для подолання харчового шоку, програми екстреного та розширеного фінансування України (збільшення фінансування у 2023 р. у 12 р. порівняно із 2022 р.) та активізацію діяльності інституції за напрямом «Розвиток потенціалу».

2. Втрати України від російського вторгнення на сьогодні зросли до приблизно 500 млрд дол. США. З 2022 р. в країні спостерігається падіння реального ВВП. Негативне сальдо зовнішньої торгівлі України товарами за 9 місяців 2023 р. склало 19402,3 млн. дол. Коефіцієнт покриття експортом імпорту за цей період становив 0,58. Протягом аналізованого періоду зростання експортного потоку з України відбулося за групами: «Готові харчові продукти», «Фармацевтична продукція», «Зернові

культури». Показник капітальних інвестицій скоротився на 264,2 млрд дол. або на 39,2%.

3. У 2022 р. Україна отримала екстрене фінансування від МВФ на суму 2,7 млрд дол. США, з 2023 р. почали надходити кошти в рамках програми розширеного фінансування на чотирирічну перспективу (2023 – 2027 рр.) як частина пакету у розмірі 115 млрд. дол. Значні обсяги коштів надходять до України з боку Європейського Союзу (у листопаді 2023 р. отримано 10 транш у розмірі 1,6 млрд євро), що має, перш за все, спрямованість в енергетичний сектор національної економіки. Починаючи з лютого 2022 р., загальна сума фінансової підтримки Групи Світового банку для України становить понад 38 млрд дол. США. Станом на 22.11.2023 р., понад 29 млрд дол. (або 76% загального обсягу фінансування) вже надійшли до України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ситник Н.С., Іванків В.О. Співпраця України з Міжнародним валютним фондом. Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference «Science: Development and Factors its Influence» (December 26-28, 2022). Amsterdam, Netherlands. P. 45–47. URL: <https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding/article/view/2023/2052>
2. Мінфін: 30 років співпраці з МВФ. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-30-rokiv-spivpratsi-z-mvf>
3. Мінфін: 30 років співпраці зі Світовим банком. 03.09.2022 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-30-rokiv-spivpratsi-zi-svitovym-bankom>
4. Кожухова Т. В. Фінансування Світовим банком проектів розвитку в Україні. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2016. Вип. 15. С. 17–20. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Nvmgu_eim_2016_15_6
5. Нямецук Г. В. Конкурентоспроможність інтелектуальної екосистеми України: інституційно-регуляторний аспект. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2021. № 2. С. 21–35.
6. Пшенична М. В. Тенденції розвитку фінансової інклюзії в умовах воєнного часу: проблеми, здобутки, міжнародний досвід. <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/341/9423/19653-1>
7. Стрілець В. Кредитування України міжнародними фінансовими організаціями: пріоритетність вибору: аналітичне дослідження. Київ, 2022. URL: <https://iaa.org.ua/wp-content/uploads/2022/08/kredytuvannya-ukrayiny-mizhnarodnuy-finsanovuy-organizacziyamy-1.pdf>
8. Манцуров І., Храпунова Я., Барвінок А., Омельченко В. Оцінювання стану та перспектив співробітництва України з МВФ. *Журнал європейської економіки*. 2022. № 21(2). С. 135–155.
9. Савастєєва О. М. Фінансові взаємовідносини України і Міжнародного Валютного фонду в умовах війни. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2023. № 2(51). С. 149–160. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2022.2\(51\).274371](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2022.2(51).274371)
10. Мінфін: Американська корпорація з фінансування міжнародного розвитку оголосила п'ять нових проектів в Україні на понад 380 мільйонів доларів США. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/amerykanska-korporatsiia-z-finsanuvannia-mizhnarodnoho-rozvytku-oholosyla-piat-novykh-proektiv-v-ukraini-na-ponad-380-millioniv-dolariv-ssha>
11. Мінфін: Міжнародна фінансова допомога у жовтні 2023 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mizhnarodna-finsanova-dopomoha-u-zhovtni-2023-roku>
12. Мінфін: у листопаді 2023 року Мінфін залучив 2 млрд доларів США пільгового фінансування від міжнародних партнерів. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-lystopadi-2023-roku-minfin-zaluchyv-2-mlrd-dolariv-ssha-pilhovoho-finsanuvannia-vid-mizhnarodnykh-partneriv>
13. Україна ініціювала залучення міжнародної допомоги в галузь сільського господарства. URL:

<https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-initsiiuvala-zaluchennia-mizhnarodnoi-dopomohy-v-haluz-silskoho-hospodarstva>

14. Сергій Марченко та Президент ЄБРР Оділь Рено-Бассо обговорили перспективи подальшої співпраці. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/serhii-marchenko-ta-prezydent-iebr-odil-reno-basso-obhovoryly-perspektyvy-podalshoi-spivpratsi>

15. Відбулася зустріч представників Міністерства фінансів України та Європейського інвестиційного банку. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/vidbulasia-zustrich-predstavnykiv-ministerstva-finansiv-ukrainy-ta-ievropeiskoho-investytsiinoho-banku>

16. 750 українських бізнесів отримують мікрогранти від EU4Business на відновлення діяльності. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/750-ukrainskykh-biznesiv-otrymaut-mikrohranty-vid-eu4business-na-vidnovlennia-diialnosti>

17. Міністерства фінансів України та Японії розпочали новий двосторонній Фінансовий діалог. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ministerstva-finansiv-ukrainy-ta-iaponii-rozpochaly-novyi-dvostoronni-finansovi-dialoh>

18. Сергій Марченко: Україна отримала понад 3,5 млрд доларів США від Канади з початку повномасштабної війни. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/serhii-marchenko-ukraina-otrymala-ponad-35-mlrd-dolariv-ssha-vid-kanady-z-pochatku-povnomashtabnoi-viiny>

19. Важливо якомога швидше досягти прогресу в пошуку механізмів фінансування відновлення за рахунок заморожених російських коштів, – Сергій Марченко під час зустрічі фінблоку G7. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/vazhlyvo-iakomoha-shvydshe-dosiahty-progresu-v-poshuku-mekhanizmv-finansuvannia-vidnovlennia-zarakhunok-zamorozhenykh-rosiiskyykh-koshtiv-serhii-marchenko-pid-chas-zustrichi-finbloku-g7>

20. Мінфін залучив 1,215 млрд доларів США грантового фінансування від Сполучених Штатів Америки та Фінляндської Республіки. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-zaluchyv-1215-mlrd-dolariv-ssha-hrantovoho-finansuvannia-vid-spoluchenykh-shtativ-ameryky-ta-finliandskoi-respubliky>

21. Мінекономіки: Перші п'ять інвестпроектів взято до розгляду DFC. 22.03.2023 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minekonomiky-pershi-piat-investproektiv-vziato-do-rozghliadu-dfc>

22. Committed to collaboration. IMF annual report 2023. 2023. 80 p. URL: <https://cdn.sanity.io/files/un6gmxxl/production/5e4df7c81e6b37f55db8734b200a94f85bc4670d.pdf>

23. Мобілізована Світовим банком фінансова підтримка для України з 24 лютого 2022 року. The World Bank. 22.11.2023. URL: <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine/brief/world-bank-emergency-financing-package-for-ukraine>

24. Мінфін: Мінфін залучив 400 млн доларів США під гарантію Великої Британії через Трастовий фонд Світового Банку PEACE in Ukraine. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-zaluchyv-400-mln-dolariv-ssha-pid-harantiu-velykoi-brytanii-cherez-trastovyi-fond-svitovoho-banku-peace-in-ukraine>

25. У вересні 2023 року Мінфін залучив майже 3 млрд доларів США грантів та пільгового фінансування від міжнародних партнерів. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-veresni-2023-roku-minfin-zaluchyv-maizhe-3-mlrd-dolariv-ssha-hrantiv-ta-pilhovoho-finansuvannia-vid-mizhnarodnykh-partneriv>

26. У липні 2023 року Мінфін залучив 5,3 млрд доларів США грантів та пільгового фінансування від міжнародних партнерів. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-lypni-2023-roku-minfin-zaluchyv-53-mlrd-dolariv-ssha-hrantiv-ta-pilhovoho-finansuvannia-vid-mizhnarodnykh-partneriv>

27. Україна отримала 2,7 млрд дол. США від МВФ. 03.04.2023 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-otrymala-27-mlrd-dol-ssha-vid-mvf>

28. Сергій Марченко: 3,87 млрд доларів США було залучено від міжнародних партнерів на швидке відновлення цього року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/serhii-marchenko-387-mlrd-dolariv-ssha-bulo-zalucheno-vid-mizhnarodnykh-partneriv-na-shvydke-vidnovlennia-tsohorich>

29. Інвестиційна платформа Advantage Ukraine. URL: <https://advantageukraine.com/ua>

30. Укрінформ. Платформа Advantage Ukraine працює з понад 130 проектами вартістю 67 млрд дол. 18.08.2023 р. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3749907-platforma-advantage-ukraine-pracue-z-ponad-130-proektami-vartistu-67-milardiv.html>

31. БЕБ розслідуватиме факти шахрайства і зловживань з міжнародною допомогою спільно зі Світовим банком. 17.03.2023 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/beb-rozsliduvatyme-fakty-shakhraistva-i-zlovzhyvan-z-mizhnarodnoiu-dopomohoiu-spilno-zi-svitovym-bankom>

REFERENCES:

1. Sytnyk N. S., Ivankiv V. O. (2022). Spivpratsya Ukrayiny z Mizhnarodnym valyutnym fondom [Ukraine's cooperation with the International Monetary Fund]. *Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference «Science: Development and Factors its Influence»*. Amsterdam, Netherlands.

2. Uriadovyi portal (2022). Minfin: 30 rokiv spivpratsi z MVF [Ministry of Finance: 30 years of cooperation with the IMF]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-30-rokiv-spivpratsi-z-mvf> (accessed December 14, 2023).
3. Uriadovyi portal (2022). Minfin: 30 rokiv spivpratsi zi Svitovym bankom [Ministry of Finance: 30 years of cooperation with the World Bank]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-30-rokiv-spivpratsi-zi-svitovym-bankom> (accessed December 14, 2023).
4. Kozhukhova T. V. (2016). Finansuvannia Svitovym bankom proektiv rozvytku v Ukraini [World Bank Financing of Development Projects in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*, no. 15, pp. 17 – 20.
5. Niameshchuk H. V. (2021). Konkurentospromozhnist intelektualnoi ekosystemy Ukrainy: instytutsiino-rehuliatorni aspekt [Competitiveness of the Intellectual Ecosystem of Ukraine: Institutional and Regulatory Aspect]. *Ekonomichnyi visnyk Dniprovskoi politekhniki*, no. 2, pp. 21–35.
6. Pshenychna M. V. (2023). Tendentsii rozvytku finansovoi inkluzii v umovakh voiennoho chasu: problemy, zdobutky, mizhnarodnyi dosvid [Transformation of Ukraine's economy: formation of an inclusive economy system and functionality of financial inclusion]. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", pp. 170 – 182. Available at: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/341/9423/19653-1> (accessed December 15, 2023).
7. Ctrilets V. (2022). Kredytuvannia Ukrainy mizhnarodnymy finansovymy orhanizatsiiamy: priorytetnist vyboru: analitychne doslidzhennia [Lending to Ukraine by International Financial Institutions: Priority of Choice]. Kyiv. Available at: <https://iaa.org.ua/wp-content/uploads/2022/08/kredytuvannya-ukrayiny-mizhnarodnymy-finansovymy-organizaciyamy-1.pdf> (accessed December 10, 2023).
8. Mantsurov I., Khrapunova Ya., Barvinok A. & Omelchenko V. (2022). Otsiniuvannia stanu ta perspektyv spivrobotnytstva Ukrainy z MVF [Assessment of the state and prospects of Ukraine's cooperation with the IMF]. *Zhurnal yevropeiskoi ekonomiky*, no. 21 (2), pp. 135–155.
9. Savastieieva O. M. (2023). Finansovi vzaiemovidnosyny Ukrainy i Mizhnarodnoho Valiutnoho fondu v umovakh viiny [Financial relations between Ukraine and the International Monetary Fund during the war]. *Rynkova ekonomika: suchasna teoriia i praktyka upravlinnia*, no. 2 (51), pp. 149–160.
10. Uriadovyi portal (2023). Minfin: Amerykanska korporatsiia z finansuvannia mizhnarodnoho rozvytku oholosyla piat novykh proektiv v Ukraini na ponad 380 milioniv dolariv SShA [Ministry of Finance: U.S. International Development Finance Corporation announces five new projects in Ukraine worth more than USD 380 million]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/amerykanska-korporatsiia-z-finansuvannia-mizhnarodnoho-rozvytku-oholosyla-piat-novykh-proektiv-v-ukraini-na-ponad-380-milioniv-dolariv-ssha> (accessed December 11, 2023).
11. Uriadovyi portal (2023). Minfin: Mizhnarodna finansova dopomoha u zhovtni 2023 roku [Ministry of Finance: International financial assistance in October 2023]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/mizhnarodna-finansova-dopomoha-u-zhovtni-2023-roku> (accessed December 13, 2023).
12. Uriadovyi portal (2023). Minfin: u lystopadi 2023 roku Minfin zaluchyv 2 mlrd dolariv SShA pilhovoho finansuvannia vid mizhnarodnykh partneriv [Ministry of Finance: In November 2023, the Ministry of Finance attracted USD 2 billion in concessional financing from international partners]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-lystopadi-2023-roku-minfin-zaluchyv-2-mlrd-dolariv-ssha-pilhovoho-finansuvannia-vid-mizhnarodnykh-partneriv> (accessed December 08, 2023).
13. Uriadovyi portal (2023). Ukraina initsiuvala zaluchennia mizhnarodnoi dopomohy v haluz silskoho hospodarstva [Ukraine initiates the attraction of international assistance in the field of agriculture]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-initsiuvala-zaluchennia-mizhnarodnoi-dopomohy-v-haluz-silskoho-hospodarstva> (accessed December 12, 2023).
14. Uriadovyi portal (2023). Serhii Marchenko ta Prezydent YeBRR Odil Reno-Basso obhovoryly perspektyvy podalshoi spivpratsi [Sergii Marchenko and EBRD President Odile Renaud-Basso discussed prospects for further cooperation]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/serhii-marchenko-ta-prezydent-iebrr-odil-reno-basso-obhovoryly-perspektyvy-podalshoi-spivpratsi> (accessed December 06, 2023).
15. Uriadovyi portal (2023). Vidbulasia zustrich predstavnykiv Ministerstva finansiv Ukrainy ta Yevropeiskoho investytsiinoho banku [Representatives of the Ministry of Finance of Ukraine and the European Investment Bank met]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/vidbulasia-zustrich-predstavnykiv-ministerstva-finansiv-ukrainy-ta-ievropeiskoho-investytsiinoho-banku> (accessed December 09, 2023).
16. Uriadovyi portal (2023). 750 ukrainskykh biznesiv otrymaut mikrohranty vid EU4Business na vidnovlennia diialnosti [750 Ukrainian businesses to receive microgrants from EU4Business to resume operations]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/750-ukrainskykh-biznesiv-otrymaut-mikrohranty-vid-eu4business-na-vidnovlennia-diialnosti> (accessed December 06, 2023).
17. Uriadovyi portal (2023). Ministerstva finansiv Ukrainy ta Yaponii rozpochaly novyi dvostoronnii Finansovyi dialoh [The Ministries of Finance of Ukraine and Japan have launched a new bilateral Financial Dialogue]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/ministerstva-finansiv-ukrainy-ta-iaponii-rozpochaly-novyi-dvostoronnii-finansovyi-dialoh> (accessed December 16, 2023).

18. Uriadovyi portal (2023). Serhii Marchenko: Ukraina otrykala ponad 3,5 mlrd dolariv SShA vid Kanady z pochatku povnomasshtabnoi viiny [Sergii Marchenko: Ukraine has received more than USD 3.5 billion from Canada since the beginning of the full-scale war]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/serhii-marchenko-ukraina-otrykala-ponad-35-mlrd-dolariv-ssha-vid-kanady-z-pochatku-povnomasshtabnoi-viiny> (accessed December 16, 2023).

19. Uriadovyi portal (2023). Vazhlyvo yakomoha shvydshe dosiahty prohresu v poshuku mekhanizmiv finansuvannia vidnovlennia za rakhunok zamorozhenykh rosiiskyykh koshtiv, - Serhii Marchenko pid chas zustrichi finbloku G7 [It is important to make progress as soon as possible in finding mechanisms to finance reconstruction at the expense of frozen Russian funds, – Sergii Marchenko during the meeting of the G7 financial bloc]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/vazhlyvo-iakomoha-shvydshe-dosiahty-prohresu-v-poshuku-mekhanizmiv-finansuvannia-vidnovlennia-za-rakhunok-zamorozhenykh-rosiiskyykh-koshtiv-serhii-marchenko-pid-chas-zustrichi-finbloku-g7> (accessed December 16, 2023).

20. Uriadovyi portal (2023). Minfin zaluchyv 1,215 mlrd dolariv SShA hrantovoho finansuvannia vid Spoluchenykh Shtativ Ameryky ta Finliandskoi Respubliky [The Ministry of Finance attracted USD 1.215 billion in grant funding from the United States of America and the Republic of Finland]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-zaluchyv-1215-mlrd-dolariv-ssha-hrantovoho-finansuvannia-vid-spoluchenykh-shtativ-ameryky-ta-finliandskoi-respubliky> (accessed December 12, 2023).

21. Uriadovyi portal (2023). Minekonomiky: Pershi piat investproektiv vziate do rozghliadu DFC [Ministry of Economy: The first five investment projects have been taken into consideration by the DFC]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/minekonomiky-pershi-piat-investproektiv-vziato-do-rozghliadu-dfc> (accessed December 10, 2023).

22. IMF (2023). Committed to collaboration. IMF annual report 2023. 80 p. Available at: <https://cdn.sanity.io/files/un6gmxl/production/5e4df7c81e6b37f55db8734b200a94f85bc4670d.pdf> (accessed December 13, 2023).

23. Uriadovyi portal (2023). Mobilizovana Svitovym bankom finansova pidtrymka dlia Ukrainy z 24 liutoho 2022 roku [Financial support mobilized by the World Bank for Ukraine since February 24, 2022]. Available at: <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine/brief/world-bank-emergency-financing-package-for-ukraine> (accessed December 15, 2023).

24. Uriadovyi portal (2023). Minfin: Minfin zaluchyv 400 mln dolariv SShA pid harantiiu Velykoi Brytanii cherez Trastovyi fond Svitovoho Banku PEACE in Ukraine [Ministry of Finance: Ministry of Finance raised USD 400 million under the guarantee of the United Kingdom through the World Bank's PEACE in Ukraine Trust Fund]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-zaluchyv-400-mln-dolariv-ssha-pid-harantiiu-velykoi-brytanii-cherez-trastovyi-fond-svitovoho-banku-peace-in-ukraine> (accessed December 16, 2023).

25. Uriadovyi portal (2023). U veresni 2023 roku Minfin zaluchyv maizhe 3 mlrd dolariv SShA hrantiv ta pilhovoho finansuvannia vid mizhnarodnykh partneriv [In September 2023, the Ministry of Finance attracted almost USD 3 billion in grants and concessional financing from international partners]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-veresni-2023-roku-minfin-zaluchyv-maizhe-3-mlrd-dolariv-ssha-hrantiv-ta-pilhovoho-finansuvannia-vid-mizhnarodnykh-partneriv> (accessed December 10, 2023).

26. Uriadovyi portal (2023). U lypni 2023 roku Minfin zaluchyv 5,3 mlrd dolariv SShA hrantiv ta pilhovoho finansuvannia vid mizhnarodnykh partneriv [In July 2023, the Ministry of Finance attracted USD 5.3 billion in grants and concessional financing from international partners]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-lypni-2023-roku-minfin-zaluchyv-53-mlrd-dolariv-ssha-hrantiv-ta-pilhovoho-finansuvannia-vid-mizhnarodnykh-partneriv> (accessed December 09, 2023).

27. Uriadovyi portal (2023). Ukraina otrykala 2,7 mlrd dol. SShA vid MVF [Ukraine received USD 2.7 billion from the IMF]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-otrykala-27-mlrd-dol-ssha-vid-mvf> (accessed December 08, 2023).

28. Uriadovyi portal (2023). Serhii Marchenko: 3,87 mlrd dolariv SShA bulo zalucheno vid mizhnarodnykh partneriv na shvydke vidnovlennia tsohorich [Sergii Marchenko: USD 3.87 billion was raised from international partners for rapid recovery this year]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/serhii-marchenko-387-mlrd-dolariv-ssha-bulo-zalucheno-vid-mizhnarodnykh-partneriv-na-shvydke-vidnovlennia-tsohorich> (accessed December 06, 2023).

29. Advantage Ukraine (2023). Investytsiina platforma Advantage Ukraine [Advantage Ukraine Investment Platform]. Available at: <https://advantageukraine.com/ua/> (accessed December 11, 2023).

30. Ukrinform (2023). Platforma Advantage Ukraine pratsiuie z ponad 130 proektamy vartistiu 67 mlrd dol. [The Advantage Ukraine platform works with more than 130 projects worth \$67 billion]. Available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3749907-platforma-advantage-ukraine-pracue-z-ponad-130-proektami-vartistu-67-milardiv.html> (accessed December 14, 2023).

31. Uriadovyi portal (2023). BEB rozsliduvatyme fakty shakhraistva i zlovzhyvan z mizhnarodnoiu dopomohoiu spilno zi Svitovym bankom [The Bureau of Economic Security will investigate the facts of fraud and abuse of international aid together with the World Bank]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/beb-rozsliduvatyme-fakty-shakhraistva-i-zlovzhyvan-z-mizhnarodnoiu-dopomohoiu-spilno-zi-svitovym-bankom> (accessed December 12, 2023).